

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 488/2017-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 25. júla 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Lajosa Mészároša predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného JUDr. Jozefom Podobom, Bratislavská 354/32, Dubnica nad Váhom, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Okresného súdu Trenčín sp. zn. 2 T 29/2015 z 12. marca 2015, rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 3 To 18/2015 z 22. apríla 2015 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tdo 76/2016 a jeho uznesením z 30. januára 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. apríla 2017 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej

republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 2 T 29/2015 z 12. marca 2015 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“), rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 To 18/2015 z 22. apríla 2015 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tdo 76/2016 (ďalej len „napadnuté konanie najvyššieho súdu“) a jeho uznesením z 30. januára 2017 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom okresného súdu uznaný za vinného zo spáchania obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c) a d) a ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. j) Trestného zákona na skutkovom základe, ako je uvedený v tomto rozsudku, za čo mu bol podľa § 172 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 36 písm. l) Trestného zákona, § 38 ods. 2 a 3 Trestného zákona a § 39 ods. 1 a 3 písm. c) Trestného zákona uložený nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere piatich rokov a podľa § 48 ods. 4 Trestného zákona bol na výkon trestu odňatia slobody zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Sťažovateľ uvádza, že okresný súd pri ukladaní trestu vzal do úvahy jednu poľahčujúcu okolnosť, ako aj skutočnosť, že sa na neho hľadí, akoby nebol dosiaľ odsúdený, pričom nezistil žiadnu priťažujúcu okolnosť. Sťažovateľ sa od začiatku trestného konania priznával k spáchaniu skutku, pre ktorý bol stíhaný a napokon aj obžalovaný, a tento skutok úprimne oľutoval. Na hlavnom pojednávaní urobil vyhlásenie podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, preto okresný súd podľa neho správne aplikoval inštitút mimoriadneho zníženia trestu podľa § 39 ods. 1 a 3 písm. c) Trestného zákona, keďže uloženie trestu v sadzbe od desiatich rokov by bolo vzhľadom na okolnosti prípadu a na jeho pomery neprimerane prísne.

Proti rozsudku okresného súdu však podal prokurátor Okresnej prokuratúry Trenčín (ďalej len „prokurátor okresnej prokuratúry“) odvolanie v jeho neprospech z dôvodu, že uložený trest neposilňuje u ostatných členov spoločnosti pocit právnej istoty

a spravodlivosti, a preto nemôže plniť funkciu generálnej a individuálnej prevencie, pričom zároveň namietal aj použitie ustanovenia o mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody.

Následne krajský súd napadnutým rozsudkom podľa § 321 ods. 1 písm. e) a ods. 2 Trestného poriadku rozsudok okresného súdu vo výroku o treste odňatia slobody a spôsobe jeho výkonu zrušil a podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku sťažovateľa odsúdil podľa § 172 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 38 ods. 2 a 3, § 36 písm. 1) a n) Trestného zákona a § 39 ods. 1 a 3 písm. c) Trestného zákona na trest odňatia slobody vo výmere siedmich rokov a podľa § 48 ods. 4 Trestného zákona ho na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.

Sťažovateľ následne podal v predmetnej trestnej veci dovolanie, ktoré však najvyšší súd napadnutým uznesením podľa § 382 písm. b) Trestného poriadku odmietol. Sťažovateľ uvádza, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu mu bolo doručené 27. februára 2017.

Sťažovateľ zastáva názor, že napadnuté rozhodnutia vo veci konajúcich súdov sú v rozpore „s čl. 46 ods. 1/, čl. 47 ods. 2/ a s čl. 50 ods. 3/ Ústavy Slovenskej republiky a Európskym dohovorom o ochrane ľudských práv, čl. 5-6 /ďalej len Dohovor/“. Podľa jeho názoru sa najvyšší súd podobne ako ani okresný súd a krajský súd nezaoberal vo svojom konaní podstatnou skutočnosťou, a to že už v rámci prípravného konania bolo porušené jeho základné právo na obhajobu.

Sťažovateľ uvádza, že z trestného spisu vyplýva, že už 5. augusta 2014 bolo uznesením vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru, odboru kriminálnej polície v Trenčíne (ďalej len „vyšetrovateľ“) pod ČVS: ORP-682/I-VYS-TN-2014 podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku začaté trestné stíhanie pre zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c) a d) Trestného zákona.

Dňa 24. septembra 2014 o 22.45 h bola vykonaná domová prehliadka na základe príkazu okresného súdu č. k. OS TN-V-22/2014-Tp-4, kde bola zaistená omamná a psychotropná látka metamfetamín, ako aj dosiaľ neznáma látka rastlinného pôvodu.

Následne bol sťažovateľ podľa § 85 Trestného poriadku zadržaný, pričom už z jeho výpovede ako osoby podozrivej bolo zrejmé, že v danej veci išlo o predaj omamných látok „*viacerým osobám*“, no napriek tomu mu bolo uznesením vyšetrovateľa pod ČVS: ORP-682/I-VYS-TN-2014 (ďalej len „uznesenie o vznesení obvinenia“) podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku vznesené obvinenie len pre zločin nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c) a d) Trestného zákona.

Sťažovateľ namieta, že už od samotného začiatku prípravného konania bolo porušené jeho právo na obhajobu, pretože zo strany vyšetrovateľa zámerne došlo k použitiu miernejšej právnej kvalifikácie skutku, čím bol ako obvinený zavádzaný tým, že nepotreboval od samotného počiatku prípravného konania obhajcu.

Podľa jeho názoru okresný súd aj krajský súd pochybili, keď svoj záver o jeho vine *«založili na všeobecne podanej obžalobe prokurátora Okresnej prokuratúry Trenčín sp. zn. 1Pv688/14/3309-58 zo dňa 05. 03. 2015, v ktorej nie je konkretizované, že by som omamnú látku mal predávať „konkrétnym“ minimálne trom /teda viacerým/ osobám»*.

Sťažovateľ ďalej uvádza, že prípisom pod ČVS: KRP-209/I-VYS-TN-2014 z 18. decembra 2015 označeným ako „*zmena právnej kvalifikácie – upozornenie*“ bol vyšetrovateľom Krajského riaditeľstva Policajného zboru, odboru kriminálnej polície v Trenčíne podľa § 206 ods. 6 Trestného poriadku upozornený, že skutok, pre ktorý mu bolo vznesené obvinenie uznesením z 25. septembra 2014, bude ďalej právne kvalifikovaný ako obzvlášť závažný zločin nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c) a d) a ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. j) Trestného zákona.

Sťažovateľ po poukázaní na § 163 ods. 3 Trestného poriadku uvádza, že podľa jeho názoru malo v rámci prípravného konania zo strany vyšetrovateľa dôjsť k vydaniu uznesenia podľa § 206 ods. 5 Trestného poriadku o vznesení obvinenia pre *«pokračovací obzvlášť závažný zločin nedovolená výroba omamných a psychotropných látok, jedov alebo*

prekurzorov, ich držanie a obchodovanie nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), d), ods. 2 písm. c) Tr. zák., s poukazom na § 138 písm. j) Tr. zák., kde malo byť presne popísané moje konanie vo vzťahu k „viacerým osobám“, kde tieto osoby mali byť aj konkretizované osobnými údajmi a podrobným popisom môjho konania, nakoľko v pôvodnom uznesení o vznesení obvinenia... k takémuto popisu konania nedošlo, rovnako k podrobnému popisu môjho konania nedošlo ani v liste z 18. 12. 2015... označeným ako „zmena právnej kvalifikácie - upozornenie“ a rovnako ani v obžalobe prokurátora Okresnej prokuratúry Trenčín zo dňa 05. 03. 2015 pod sp. zn. 1Pv688/14/3309-58».

Následne sťažovateľ po odcitovaní § 122 ods. 10 Trestného zákona, § 206 ods. 4, 5 a 6 Trestného poriadku, § 234 ods. 2 a § 278 ods. 1 Trestného poriadku namieta, že „obvinenie mi ale bolo vznesené pre jediný z týchto čiastkových útokov a to iba za zločin podľa § 172 ods. 1 písm. c), d) Tr. zák., na možnosť prísnejšej kvalifikácie som bol síce upozornený, pričom ale zákon vyžaduje pri nových čiastkových útokoch, ktoré vyšli najavo v priebehu vyšetrovania, a ktoré dostatočne odôvodňujú záver, že obvinený spáchal pred oznámením uznesenia o vznesení obvinenia ďalší čiastkový útok pokračovacieho trestného činu, na ktorý sa uznesenie o vznesení obvinenia nevzťahuje, rozšíriť uznesením podľa § 206 ods. 5 Tr. por. obvinenie aj pre tento ďalší čiastkový skutok pokračovacieho trestného činu, pričom nie je potrebné preň už začať trestné stíhanie podľa § 199 ods. 1 Tr. por.

Takýmto postupom mi počas celého priebehu prípravného konania bola odňatá možnosť brániť sa, využiť svoje práva na obhajobu, pričom osobitne zdôrazňujem, že mi bolo odňaté právo podávať sťažnosti proti rozširovaniu obvinenia aj pre ďalšie čiastkové útoky.“.

Podľa jeho názoru «tento závažný procesný nedostatok nemá pritom iba technickoprávny význam, pretože sa premietol do nezákonného vykonania rozhodujúcej skupiny dôkazov nielen v prípravnom konaní, ale aj na hlavnom pojednávaní. V zmysle právnej doktríny známej ako „Ovocie z otráveného stromu“ totiž nezákonne vykonaný dôkaz rovnako ako nezákonný procesný postup prenáša svoju nezákonnosť a procesnú nespôsobilosť na ďalšie dôkazy (ako jed na plody otráveného stromu). Táto právna doktrína

uplatňovaná najskôr v právnom systéme USA našla odraz aj v práve EÚ (čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd), v Judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva ako aj v právnej praxi členských štátov EÚ vrátane SR (rozsudok NS SR sp. zn. 4 Tz 9/2006, Nález Ústavného súdu ČR z 27. 3. 2003 a iné).».

Vo vzťahu k výroku o treste sťažovateľ jeho nezákonnosť odvodzuje z nezákonnosti výroku o jeho vine. Keďže podľa jeho názoru mal byť uznaný za vinného iba podľa § 172 ods. 1 písm. c) a d) Trestného zákona, mal mu byť podľa tohto ustanovenia uložený aj primeraný trest odňatia slobody, pričom „*pri trestnej sadzbe u § 172 ods. 1 písm. c, d/ Trestného zákona a pri použití zmierňujúceho ustanovenia podľa § 39 ods. 1, ods. 3 Tr. zák. prichádzalo do úvahy dokonca iba... podmienené odsúdenie*“.

Sťažovateľ zastáva názor, že okresný súd ani krajský súd sa dôsledne nezaoberali okolnosťami vyplývajúcimi z porušenia práva na obhajobu, s procesnými pochybeniami z prípravného konania a v konečnom dôsledku s chybným obžalobným návrhom prokurátora a založili svoje rozhodnutie na nesprávnom právnom posúdení skutku. Súdny konajúce v jeho trestnej veci nesprávne ustálili jeho zavinenie na skutkovom deji opísanom v obžalobe, v ktorej podľa jeho názoru absentuje popis takého konania, ktoré by zodpovedalo uvedenej právnej kvalifikácii skutku, a napriek neodstráneniu procesných chýb dospeli k právnomu záveru, že sa dopustil drogovej trestnej činnosti, a uznali ho za vinného zo skutku, ktorý nie je vo výrokovej časti rozsudku okresného súdu popísaný.

Po poukázaní na judikatúru ústavného súdu, ako aj judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) uvádza, že rozsudkom okresného súdu a následne rozsudkom krajského súdu bolo zásadným spôsobom porušené jeho právo na obhajobu a vo veci konajúce súdy svoje rozhodnutia založili na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom. Nápravu nevykonal ani najvyšší súd, ktorý sa dostatočným spôsobom nezaoberal podstatou jeho argumentácie, ktorou poukazoval na porušenie jeho práva na obhajobu, preto došlo aj k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Na základe uvedeného navrhuje, aby ústavný súd vydal tento nález:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom upravené v čl. 47 ods. 2/ a základné právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu podľa čl. 50 ods. 3/ Ústavy Slovenskej republiky ako aj základné právo na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1/ Ústavy Slovenskej republiky postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a jeho rozhodnutím pod sp. zn. 2 Tdo/76/2016 zo dňa 30. 01. 2017, rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne pod sp. zn. 3 To/18/2015 zo dňa 22. 04. 2015 a rozsudkom Okresného súdu v Trenčíne pod sp. zn. 2 T/29/2015 zo dňa 12. 03. 2015 porušené bolo.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pod sp. zn. 2 Tdo/76/2016 zo dňa 30. 01. 2017 sa zrušuje.

3. Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky sa prikazuje, aby vo veci podaného dovolania znovu konal a rozhodol a zakazuje sa pokračovať v porušovaní základného práva [REDAKOVANÉ] na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom, práva obvineného, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu a právo na súdnu a inú ochranu.

4. [REDAKOVANÉ] priznáva trovy právneho zastúpenia v sume 312,34,- € na účet advokáta JUDr. Jozefa Podobu, číslo [REDAKOVANÉ] vedený vo [REDAKOVANÉ].“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Sťažovateľ predložil ústavnému súdu sťažnosť prostredníctvom kvalifikovaného právneho zástupcu, pričom namieta porušenie jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy napadnutým rozsudkom okresného súdu, rozsudkom krajského súdu a postupom najvyššieho súdu v konaní o jeho dovolaní, ako aj jeho uznesením. Porušenie označených práv odôvodňuje v podstate tým, že vo veci konajúce súdy nesprávne zistili skutkový stav a vec nesprávne právne posúdili, svoje rozhodnutia založili na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom, a v nadväznosti na to mu zároveň uložili aj neprimerane prísny trest.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 47 ods. 2 ústavy každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom.

Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

1. K namietanému porušeniu označených práv rozsudkom okresného súdu a rozsudkom krajského súdu

Sťažovateľ bol napadnutým rozsudkom okresného súdu uznaný za vinného zo spáchania obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c) a d) a ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. j) Trestného zákona, za čo mu bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere piatich rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.

Proti napadnutému rozsudku okresného súdu podal v neprospech sťažovateľa pre nesprávnosť výroku o uloženom treste odňatia slobody a spôsobe jeho výkonu prokurátor okresnej prokuratúry odvolanie.

Krajský súd následne na podklade prokurátorom podaného odvolania rozsudok okresného súdu vo výroku o uloženom treste odňatia slobody a spôsobe jeho výkonu zrušil a sťažovateľovi sám uložil trest odňatia slobody vo výmere siedmich rokov a na výkon tohto trestu odňatia slobody ho zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.

Z obsahu sťažnosti, ako aj zo sťažovateľom doložených príloh vyplýva, že sťažovateľ v konaní pred okresným súdom na hlavnom pojednávaní konanom 12. marca 2015 urobil vyhlásenia o priznaní viny zo spáchania žalovaného skutku podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, pričom okresný súd, keďže nemal pochybnosti o vine sťažovateľa, toto jeho vyhlásenie prijal a zároveň sa stotožnil aj s právnou kvalifikáciou stíhaného skutku podľa obžaloby. Vzhľadom na uvedené okresný súd následne vykonal dokazovanie už len vo vzťahu k výroku o treste.

Napriek tomu, že sťažovateľ sa k spáchaniu skutku uvedeného v obžalobe priznal, tento skutok oľutoval a dokonca, ako to vyplýva z napadnutého rozsudku krajského súdu, aj napomáhal pri objasňovaní tohto skutku, podal sťažnosť ústavnému súdu, v ktorej teraz namieta porušenie označených práv rozsudkom okresného súdu a rozsudkom krajského súdu v časti týkajúcej sa výroku o vine a v nadväznosti na to namieta aj nezákonnosť výroku o treste odňatia slobody. Z obsahu argumentácie sťažovateľa obsiahnutej v jeho sťažnosti však nevyplývajú žiadne také dôvody, pre ktoré by ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti sťažovateľa nemal prihliadať na jeho vyhlásenie urobené podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku. Sťažovateľ tiež žiadnym spôsobom nenamieta, že by nebol poučený o následkoch a dôsledkoch predmetného vyhlásenia, prípadne že by im dostatočne neporozumel.

Podľa § 257 ods. 1 Trestného poriadku po prednesení obžaloby predseda senátu poučí obžalovaného o jeho práve urobiť niektoré z vyhlásení, že

- a) je nevinný,
- b) je vinný zo spáchania skutku alebo niektorého zo skutkov uvedených v obžalobe,
- c) nepopiera spáchanie skutku alebo niektorého zo skutkov uvedených v obžalobe.

Podľa § 257 ods. 2 Trestného poriadku predseda senátu súčasne obžalovaného poučí o následkoch vyhlásenia podľa odseku 1 písm. b) alebo písm. c), a to v rozsahu podľa odsekov 5 a 8.

Podľa § 257 ods. 5 Trestného poriadku ak obžalovaný na hlavnom pojednávaní vyhlásil, že je vinný zo spáchania skutku alebo niektorého zo skutkov uvedených v obžalobe alebo urobil vyhlásenie podľa odseku 4, súd v tomto rozsahu postupuje primerane podľa § 333 ods. 3 písm. c), d), f), g) a h) a zároveň obžalovaného poučí, že súdom prijaté vyhlásenie o vine, ako aj súdom prijaté vyhlásenie, že nepopiera spáchanie skutku uvedeného v obžalobe, je neodvolateľné a v tomto rozsahu nenapadnuteľné odvolaním ani dovolaním okrem dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c).

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Vychádzajúc z uvedeného, keďže sa sťažovateľ v podstate sám dobrovoľne vzdal práva na podanie riadneho opravného prostriedku – odvolania, teda dobrovoľne nevyužil možnosť brániť sa proti namietanému porušeniu práv okresným súdom podaním odvolania, nevyužil účinný právny prostriedok nápravy v konaní pred všeobecnými súdmi, a preto je jeho sťažnosť v časti, ktorou namieta porušenie označených práv napadnutým rozsudkom okresného súdu, neprípustná. Ústavný súd po preskúmaní sťažnosti tiež konštatuje, že sťažovateľ, zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, v sťažnosti neuvádza ani žiadne dôvody, pre ktoré by mal ústavný súd postupovať podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Obdobne je sťažnosť neprípustná aj vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu v časti týkajúcej sa výroku o vine.

Vo vzťahu k výroku o uloženom treste ústavný súd uvádza, že ak sťažovateľ zastával názor, že krajský súd porušil pri rozhodovaní o uloženom treste odňatia slobody zákon, mal možnosť podať proti napadnutému rozsudku krajského súdu vo výroku o uloženom treste dovolanie podľa § 368 a násl. Trestného poriadku. Sťažovateľ dovolanie proti napadnutému rozsudku krajského súdu síce podal, no vecne v ňom namietal výrok o vine, ktorý urobil okresný súd na základe sťažovateľovho vyhlásenia o jeho vine, a z toho následne odvodzoval aj nezákonnosť uloženého trestu. Najvyšší súd preto dovolanie sťažovateľa odmietol podľa § 382 písm. b) Trestného poriadku (ako podané neoprávnenou osobou, pozn.).

Ústavný súd, riadiac sa zásadou materiálnej ochrany ústavnosti v nadväznosti na rozhodovaciu činnosť ESLP (m. m. rozsudok z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54), rešpektujúc aj vlastnú rozhodovaciu činnosť, uvádza, že v prípade procesného rozhodnutia dovolacieho súdu o odmietnutí dovolania je lehota na podanie sťažnosti ustanovená v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde v zásade zachovaná aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu všeobecného súdu (m. m. IV. ÚS 195/2010, III. ÚS 227/2010, I. ÚS 276/2010, IV. ÚS 394/2013). Z obsahu sťažnosti vyplýva, že uznesenie najvyššieho súdu bolo sťažovateľovi doručené 27. februára 2017, pričom sťažovateľ doručil sťažnosť ústavnému súdu 24. apríla 2017. Ústavný súd preto v tomto prípade považoval lehotu na podanie sťažnosti proti napadnutému uzneseniu krajského súdu za zachovanú.

Napriek tomu, že sťažovateľ namieta, že vo veci konajúce súdy (teda aj krajský súd, pozn.) nesprávne zistili skutkový stav a vec nesprávne právne posúdili, svoje rozhodnutia založili na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom, a v nadväznosti na to mu zároveň uložili aj neprimerane prísny trest, ústavný súd, prihliadajúc na už uvedené, posudzoval porušenie sťažovateľom označených práv napadnutým rozsudkom krajského súdu len vo vzťahu k výroku o uloženom treste.

Ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že vo veciach, ktoré patria do právomoci všeobecných súdov, nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, IV. ÚS 339/2013). Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže preto zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

V nadväznosti na uvedené ústavný súd preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu vo výroku o treste.

Z odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu vyplýva, že krajský súd považoval odvolanie prokurátora okresnej prokuratúry za čiastočne dôvodné. Krajský súd po posúdení argumentácie prokurátora vo vzťahu k mimoriadnemu zníženiu trestu zistil, že „aplikácia § 39 ods. 1 Tr. zák. je v prejednávacom prípade zákonná a dôvodná...“. Na druhej strane však bol sťažovateľovi podľa názoru krajského súdu uložený neprimerane mierny trest vzhľadom na vysokú závažnosť trestného činu i jeho osobu. Krajský súd uvedené takto odôvodnil: *«V čase rozhodovania o vine a treste... nedisponoval súd prvého stupňa žiadnymi relevantnými poznatkami vzťahujúcimi sa k dokumentovaniu zhoršeného zdravotného stavu obžalovaného, preto mu nemohol a nemal jeho tvrdenia zohľadňovať pri určení výmery trestu odňatia slobody. Argumentačne neobstojí ani poukaz na okolnosť, že zaistené množstvo drogy zodpovedalo „len“ 11 až 44 obvykle jednorazovým dávkam drogy. Obžalovaný totiž páchal trestný čin formou kúpy, zadovážovania, prechovávanía a predaja drogy viacerým osobám v čase od augusta 2013 do 24. 9. 2014, čo vyplýva z právoplatných skutkových zistení a právnych záverov o vine vyodených nielen z jeho priznania a vyhlásenia o vine, ale aj z výpovedí v prípravnom konaní vypočutých svedkov ([redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted]) a listinných dôkazov (prikazy na odpočúvanie a záznam telekomunikačných činností, prepisy telefonických hovorov obžalovaného za čas od 7. 8. 2014 do 24. 9. 2014 čl. 117 - 492), z ktorých je jednoznačne preukázané, že množstvo obžalovaným zadováženej a predanej drogy konzumentom bolo podstatne väčšie. Prokurátor tiež dôvodne poukázal ďalej na to, že úmysel obžalovaného maximalizovať svoje zisky formou predaja drog vyplýva aj z tej skutočnosti, že z hľadiska ich distribúcie sa konanie obžalovaného sústreďovalo na predaj metamfetamínu, čo je návyková látka začleňovaná do kategórie tzv. tvrdých drog. Zameranie sa na šírenie týchto drog nie je náhodné, pretože ich predaj je pre distribútora finančne oveľa lukratívnejší a umožňuje mu dosahovať mimoriadne vysoké finančné zisky aj napriek tomu, že ich užívanie je pre konzumentov týchto drog spojené so zvýšenou mierou nebezpečnosti, ohrozenia ich života a najmä zdravia. Typickým prejavom dlhodobého užívania tvrdých drog je popri fyzickej devastácii organizmu aj celkový psychický rozpad osobnostnej štruktúry užívateľa drog, ktorý je spravidla nezvratný. Je preto evidentné, že v porovnaní s mäkkými drogami sa vyznačuje činnosť páchatel'a, orientujúceho sa na*

predaj tvrdých drog, oveľa vyššou mierou závažnosti a k takému záveru posúdenia závažnosti činu možno dospieť aj v prípade konania obžalovaného. S poukazom na konkrétne skutkové okolnosti daného prípadu i s prihliadnutím na povahu a charakter konania obžalovaného, ktorý sa sústreďoval na predaj tvrdých drog sledujúc pritom svoje zisťné motívy, berúc do úvahy rozsah jeho distribučných aktivít, možno dôvodne konštatovať, že uložený trest odňatia slobody vo výmere 5 rokov je neprimerane mierny, nezodpovedá zákonným požiadavkám proporcionality trestu – jeho primeranosti a spravodlivosti, ani dostatočne neodradzuje ostatných potenciálnych páchatel'ov od páchania trestných činov a u ostatných členov spoločnosti neposilňuje pocit právnej istoty a spravodlivosti, preto nemôže v dostatočnej miere plniť funkcie generálnej a individuálnej prevencie trestu.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti a na podklade odvolania podaného prokurátorom v neprospech obžalovaného preto odvolací súd v napadnutom rozsudku zrušil výrok o uloženom treste odňatia slobody, ako aj výrok o spôsobe jeho výkonu a sám rozhodol tak, že podľa § 172 ods. 2 Tr. zák., s prihliadnutím na § 38 ods. 2, 3, § 36 písm. 1/, n/ Tr. zák. s použitím § 39 ods. 1, ods. 3 písm. c/ Tr. zák. uložil obžalovanému trest odňatia slobody vo výmere 7 (sedem) rokov, na výkon ktorého ho v zmysle § 48 ods. 4 Tr. zák. zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Z hľadiska osoby obžalovaného ide o páchatel'a, na ktorého sa hľadí, akoby nebol odsúdený. Vo výkone trestu odňatia slobody doposiaľ nebol a možno konštatovať, že nie je závažnejšie kriminálne narušený. Odvolací súd pritom uvádza, že aj keď je trest odňatia slobody uložený pod dolnú hranicu zákonom stanovenej trestnej sadzby, jeho výmera predstavuje pomerne dlhodobé obmedzenie osobnej slobody obžalovaného, ktoré podľa presvedčenia súdu bude mať na neho dostatočný prevýchovný vplyv, aby si uvedomil závažnosť svojho protispoločenského konania a bude splnený účel trestu tak, ako to má na mysli ustanovenie § 34 Tr. zák., t. j. chrániť spoločnosť pred páchatel'mi trestných činov, zabrániť odsúdenému v ďalšom páchaní trestnej činnosti a vychovať ho k tomu, aby viedol riadny život a tiež výchovne pôsobiť na ostatných členov spoločnosti.

Odvolací súd ďalej zistil, že obžalovanému ako páchatel'ovi obzvlášť závažného zločinu mal byť pri správnom postupe uložený podľa § 76 ods. 1 Tr. zák. aj ochranný dohľad, t. j. ochranné opatrenie, ktoré je súčasťou tzv. nútenej postpenitenciárnej

starostlivosti nevyhnutnej na dovърšenie nápravy páchatel'ov obzvlášť závažných zločinov a u ktorého obligatórna povinnosť jeho uloženia vyplýva priamo z ustanovenia § 76 ods. 1 Tr. zák. Prokurátor rozsudok súdu prvého stupňa napadol odvolaním v neprospech obžalovaného len pre nesprávnosť výroku o treste odňatia slobody. Nenapadol však rozsudok odvolaním v neprospech obžalovaného aj preto, že takýto výrok o uložení ochranného dohľadu nebol urobený. Odvolací súd preto pri chýbajúcom odvolaní prokurátora vo vzťahu k neuloženiu ochranného dohľadu (k neurobeniu takéhoto výroku) nemal preto podklad pre nápravu pochybenia súdu prvého stupňa v uvedenom smere.»

Ako z odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu vyplýva, krajský súd správne postupoval, keď posudzoval napadnutý rozsudok okresného súdu len vo vzťahu k prokurátorom napadnutému výroku o treste a spôsobe jeho výkonu. Krajský súd sa v dostatočnej miere zaoberal odvolaním prokurátora a svoje závery primeraným spôsobom aj odôvodnil. Za týchto okolností ústavný súd nevidí dôvod na to, aby zasahoval do záverov krajského súdu. Podľa názoru ústavného súdu je v právomoci všeobecných súdov vykladať a aplikovať zákony a ak tento výklad nie je arbitrárny a je náležité zdôvodnený, ústavný súd nemá dôvod doň zasahovať. Ústavný súd preto považuje sťažnosť sťažovateľa v časti, ktorá smeruje proti rozsudku krajského súdu vo výroku o uloženom treste a spôsobe jeho výkonu, za zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľa v časti, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy napadnutým rozsudok okresného súdu a napadnutým rozsudkom krajského súdu, odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú a vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu ústavný súd navyše sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj ako zjavne neopodstatnenú.

2. K namietanému porušeniu označených práv postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní a jeho uznesením

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že jednou z možností, pre ktoré môže ústavný súd odmietnuť sťažnosť sťažovateľa už pri predbežnom prerokovaní, je jej zjavná neopodstatnenosť. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu je sťažnosť zjavne neopodstatnená vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

Ústavný súd už uviedol, že vo veciach, ktoré patria do právomoci všeobecných súdov, nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, IV. ÚS 339/2013). Ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Kompetencie ústavného súdu preto nenahrádzajú postupy a rozhodnutia všeobecných súdov a nepoužívajú sa ani na skúmanie namietanej vecnej nesprávnosti. Kritériom na rozhodovanie ústavného súdu musí byť najmä intenzita, akou malo byť zasiahnuté do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručených základných práv a slobôd a v spojitosti s tým zistenie, že v okolnostiach daného prípadu ide o zásah, ktorý zjavne viedol k porušeniu, resp. odopretiu základných práv alebo slobôd (IV. ÚS 238/07).

Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné

podmienky súdneho konania. Zmyslom tohto základného práva je umožniť každému reálny prístup k súdu a tomu zodpovedajúca povinnosť súdu konať vo veci. K jeho porušeniu by mohlo dôjsť v tom prípade, ak by bola komukoľvek odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, teda pokiaľ by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu fyzickej osoby alebo právnickej osoby (IV. ÚS 103/2014).

Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľa podľa § 382 písm. b) Trestného poriadku odmietol ako podané neoprávnenou osobou. V odôvodnení napadnutého uznesenia najvyšší súd najskôr interpretoval dotknutú právnu úpravu týkajúcu sa mimoriadneho opravného prostriedku – dovolania, vo vzťahu k nej následne posúdil relevantnosť obsahu sťažovateľom uplatneného dovolania a svoje rozhodnutie takto odôvodnil: *«V prvom rade treba k veci uviesť, že hoci podané dovolanie formálne smeruje proti rozhodnutiu krajského súdu ako súdu druhého stupňa, ktorý na podklade odvolania prokurátora zmenil výrok o treste napadnutého rozsudku v neprospech obvineného, dovolateľ v ňom vecne napáda iba výrok o vine, ktorý urobil prvostupňový súd na základe jeho vyhlásenia o vine a proti ktorému Trestný poriadok, v rozsahu v akom bolo toto vyhlásenie prijaté, nepriznáva obvinenému právo podať odvolanie. Nezákonnosť uloženého trestu totiž dovolateľ odvíja výlučne z podľa neho nezákonného výroku o vine.*

Z vyššie citovaného ustanovenia § 257 ods. 5 Tr. por. pritom vyplýva, že proti rozsudku, ktorý bol vydaný na základe prijatého vyhlásenia obvineného o vine, možno v rozsahu, v akom bolo toto vyhlásenie prijaté, t. j. proti jeho výroku o vine, podať dovolanie, avšak iba z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. Toto ustanovenie ale zároveň neurčuje okruh osôb, ktoré sú oprávnené tak urobiť. Pri riešení tejto otázky je preto nutné zohľadniť ďalšie ustanovenia Trestného poriadku upravujúce postup v konaní o dovolaní, najmä ustanovenia § 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por. a § 372 ods. 1 Tr. por., z ktorých vyplýva, že obvinený je oprávnený podať dovolanie iba proti rozhodnutiu súdu druhého stupňa. Teda iba vtedy, ak proti výroku, ktorý napáda dovolaním (v tomto prípade výrok o vine), podal riadny opravný prostriedok, o ktorom bolo rozhodnuté, resp. ak bol takýto výrok druhostupňovým súdom zmenený v jeho neprospech na podklade opravného prostriedku podaného prokurátorom alebo poškodeným.

Keďže obvinený nepodal (ani nemohol podať) proti dovolaním napádanému výroku o vine riadny opravný prostriedok a ani nedošlo k zmene tohto výroku v jeho neprospech na podklade odvolania prokurátora, nie je v posudzovanej veci osobou oprávnenou podať dovolanie a takouto osobou by mohol byť len minister spravodlivosti (pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 12/2017).

V závere najvyšší súd len pre úplnosť dodáva, že podané dovolanie nespĺňa ani podmienku uvedenú v § 371 ods. 4 Tr. por. Obvineným namietané okolnosti, ktoré by v prípade ich preukázania bolo možné vecne podradiť pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. (porušenie práva na obhajobu v dôsledku podkvalifikovania skutku v počiatočnej fáze konania a nesprávneho postupu pri „rozširovaní“ obvinenia), mu totiž boli známe už v pôvodnom konaní, pričom doposiaľ ich vôbec nenamietal.»

Najvyšší súd po posúdení obsahu dovolania sťažovateľa ustálil, že sťažovateľ síce podal dovolanie proti napadnutému rozsudku krajského súdu, no vecne v ňom namietal výrok o vine, ktorý urobil okresný súd, pričom nezákonnosť uloženého trestu odvíjal práve z nezákonného výroku o jeho vine. Vychádzajúc z obsahu odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu predstavuje dostatočný základ pre jeho výrok, právny názor, na ktorom je založené napadnuté uznesenie, je z ústavného hľadiska akceptovateľný a v okolnostiach danej veci nič nenasvedčuje tomu, že by ním mohlo dôjsť k porušeniu označených základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže ústavný súd sťažnosť sťažovateľa odmietol, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v danej veci stratilo opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. júla 2017

